

GYAKORLATVEZETŐ MENTORPEDAGÓGUS

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

1. A mentorpedagógus szerepe és feladatai

Mutassa be az indukciós szakasz támogatásának és a mentorálás bevezetésének oktatáspolitikai céljait! Térjen ki a pályakezdő pedagógusok tanulási, fejlődési igényeire, nehézségeire!

Mutassa be a mentori szerepeket és a mentorálás különböző modelljeit! Értelmezze a mentori szerepet, a mentori támogatás különbségeit az egyes modellekben!

Mutassa be saját mentori szerepfelfogását, tapasztalatait – ha vannak –, mentori terveit, elképzeléseit!

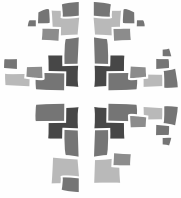
Ajánlott irodalom:

A pedagógusképzéssel kapcsolatos jogszabályok:

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról,
- 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet a tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről,
- 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről);

A pedagógusok életpályamodelljére és továbbképzésére vonatkozó jogszabályok:

- a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről szóló (64-65. §: pedagógus életpályamodell, gyakornoki szakasz),
 - 326/2013. (VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (a gyakornoki státuszba sorolt pályakezdő pedagógusokra vonatkozó rendelkezések, a minősítővizsga részletei, elemei).
- Imre, A. & Imre, N. (2016). Pályakezdő pedagógusok támogatása – nemzetközi tükrökben. In: Kállai, G. (Ed.) Közelkép a gyakornoki rendszer első tapasztalatairól. Budapest: Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet.
https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/kozelkep_online.pdf
- Kotschy, B., Sallai, É. & Szőke-Milinte, E. (2016). Mentorok tevékenységének támogatása. Segédanyag a köznevelési intézményekben dolgozó pedagógusgyakornokok mentorainak. Oktatási Hivatal.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/mentori_segedlet.pdf
- Szivák, J. (1999). A kezdő pedagógus. Iskolakultúra, 1999(4), 3-13.
http://epa.oszk.hu/00000/00011/00026/pdf/iskolakultura_EPA00011_1999_04_003-013.pdf
- A Teacher's Guide to Effective Mentoring. (2017). The Northern Territory Department of Education.
https://education.nt.gov.au/data/assets/pdf_file/0011/427583/2017_teachers_guide_to_effective_mentoring.pdf

2. A pedagógusképzés aktuális kérdései

Mutassa be az oktatásügy előtt álló új kihívásokat, ezzel kapcsolatban a pedagógusképzés 21. századi alakulását, annak nemzetközi és hazai trendjeit (pl. differenciálódás, homogenizálódás, diverzifikálódás, megváltozott felsőoktatás-pedagógiai gyakorlat, felelősségvállalás, képzési kimeneti követelményekben gondolkodás stb.) különös tekintettel a gyakorlatok szerepének megváltozott, kibővített értelmezésére!

Mutassa be a mentorok szerepét a pedagógusképzés gyakorlatorientált képzési modelljeiben!

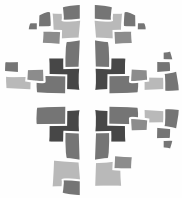
Hogyan értelmezi a mentor és a gyakorlóhely szerepét, feladatait pedagógushallgatók képzésében?

Hogyan tervezi, milyen tevékenységek segítségével, milyen módon járul hozzá saját mentori gyakorlata során a pedagógushallgatók gyakorlati tapasztalatszerzéséhez?

Ajánlott irodalom:

A pedagógusképzéssel kapcsolatos jogszabályok:

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról,
 - 283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet a tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről,
 - 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről);
-
- Coolahan, J. (2007). Tanárképzés és pedagógus karrier az élethosszig tartó tanulás korában. Új Pedagógiai Szemle, 2007/5. <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogia>
 - Kopp, E. & Kálmán, O. (2015). Nemzetközi tapasztalatok elemzése a tanítási és az összefüggő egyéni gyakorlat terén. In In Rapos, N. & Kopp, E. (Eds.). A tanárképzés megújítása, (pp. 97-148) Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. http://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii1/31_nemzetkozi_tapasztalatok_elemzese_a_tanitasi_s_az_sszefuggo_egyeni_gyakorlat_teren.pdf
 - Prekopa, D., Seresné, B. E. & Tókos, K. (2014). Magyarországi tapasztalatok elemzése a tanítási és az összefüggő egyéni gyakorlat terén. http://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii1/33_magyarorszgi_tapasztalatok_elemzese.pdf
 - Rapos, N. & Kopp, E. (2015). A tanárképzés megújítása (Renewal of teacher education). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. https://www.eltereader.hu/media/2015/11/Tanarkepzes_megujitasa_READER.pdf
 - European Commission (2010). Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers. European Commission Staff Working Document SEC (2010) http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/handbook0410_en.pdf

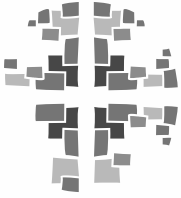

3. A kompetenciafejlesztés kérdései

Mutassa be, hogy a köznevelésben milyen kontextusban használatos a *kompetencia* fogalma! Válaszában térjen ki az új Nemzeti Alaptanterv kompetenciaterületeire, ennek történeti gyökereire, valamint az Országos Kompetenciamérés (OKM) rendszerére. Válaszában fejtse ki azt is, hogy a 2021-2022-es tanévtől milyen változásokat vezettek be az országos kompetenciamérés terén!

Ajánlott irodalom:

- Kompetencia alapú oktatás – segédlet a kompetencia alapú pedagógusképzés módszertani megújulásához. Konzulens: Tóth László, 2010. <https://docplayer.hu/426632-Kompetencia-alapu-oktatas.html> (Megnyitás: 2022. 03. 21.)
- Óhidya Andrea: Az élethosszig tartó tanulás és az iskola. In: <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00106/2006-09-31-Ohidy-Elethosszig.html> (Megnyitás: 2022. 03. 21.)
- https://pk.uni-neumann.hu/images/dokumentumok/korm_határozatok/MK_12_66_NAT.pdf (Megnyitás: 2022. 03. 21.)
- https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_7_12_bevezeto (Megnyitás: 2022. 03. 21.)
- <https://www.oktatas.hu/koznevelés/meresek/kompetenciameres/> (Megnyitás: 2022. 03. 21.)
- Balogh Virág Katalin – Faddiné Búza Judit – Nagyné Németh Brigitta – Ostorics László – Szalay Balázs: *Természettudomány – az Országos kompetenciamérés új műveltségi területe*. Oktatási Hivatal, Budapest, 2021. 47-70. o.

4. **A mentorált tevékenységének elemzési lehetőségei. Óraelemzések, és egyéb tevékenységek, foglalkozások tervezésének és reflektálásának szempontjai**

Mutassa be, hogy egy reflektáló helyzetben milyen kérdések mentén lehet a mentorált órán alkalmazott értékeléseiről, motivációiról, tanulási környezet- szervezéséről beszélgetni?

Mutassa be a Flanders- féle megfigyelési kategóriákat és értelmezze, hogy miért lényeges a kategóriák arányaira figyelni különböző tevékenységek során!

Fejtse ki, hogy milyen szempontokat, szempontcsoportokat tart fontosnak a fentiekén kívül a mentorált tevékenységének reflektálásai kapcsán!

Elemmezze, hogy saját óráinak tervezése, szervezése során milyen szempontokat szokott végiggondolni és melyek azok a szempontok, melyeket ritkábban érvényesít!

Ajánlott irodalom:

- Falus Iván: A megfigyelés, In.: Falus et al (2011) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_531_pedagogia/ch06.html
- Good, T. L. – Brophy, J. E. (2008): Nyissunk be a tanterembe! 2. kötet, Educatio Kht., Budapest., 6. fejezet: A tanulók interakciói, 51-91., tanitonline.hu/uploads/578/Nyissunk_be_a_tanterembe_2.pdf
- Sallai, Éva (szerk.) A pedagógusok gyakornoki rendszerének fejlesztése és értékelése, Budapest, Magyarország : Oktatási Hivatal (2015) , Megjelölt fejezetek pl. Az óraelemzések tapasztalatai
- Seresné Busi Etelka: Fejlesztő értékelés, In.: Hegedűs Judit- Seresné Busi Etelka (szerk., 2015) Módszertani kézikönyv pedagógia szakos tanári képzéshez. Elektronikus tananyag. Budapest BME Tanárképző Központ, http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_modszertani_kezikonyv_a_pedagogia_szakos_tanari_kepzeshez/MP/smpjs_b3g.htm
- Seresné Busi Etelka: Kooperatív csoportmunka, In.: Hegedűs Judit- Seresné Busi Etelka (szerk., 2015) Módszertani kézikönyv pedagógia szakos tanári képzéshez. Elektronikus tananyag, Budapest BME Tanárképző Központ, http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_modszertani_kezikonyv_a_pedagogia_szakos_tanari_kepzeshez/MP/smpjs_83g.htm

5. Az iskolai szervezet kommunikációs folyamatai, tanulóközösség és támogatás

Mutassa be a megismert szervezeti modelleket, a szervezeti kultúra fogalmát, valamint a köznevelési intézményt, mint szervezetet!

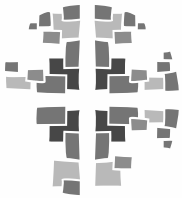
Ismertesse a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődését meghatározó szervezeti tényezőket és ezek szerepét a pedagógusok tanulásában és szakmai fejlődésében!

Elemesse egy konkrét intézmény (saját intézménye) arculatát, az intézményi kommunikáció, az innováció és a szervezetfejlesztés folyamatait, lehetőségeit, nehézségeit!

Térjen ki arra, hogy milyen lehetőségeket lát intézménye tanulószervezetként történő fejlesztésére?

Ajánlott irodalom:

- Bakacsi Gyula (2003): Szervezeti magatartás és vezetés. Aula Kiadó, Budapest.
- Békési Kálmán (2008): Innováció és intézményvezetés. <http://ofi.hu/tudastar/bekesi-kalman-innovacio> (2018. 02. 27.)
- Czető Krisztina (2020). [Eredményesség és szakmai fejlődés. A tanári eredményesség modelljei és az eredményes szakmai fejlődést és tanulást támogató tanulási helyzetek megközelítése.](http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/) Neveléstudomány, 2020/1. <http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/>
- Kopp Erika (2020). [A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése és tanulása az oktatási rendszer szintjén.](http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/) Neveléstudomány, 2020/1. <http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/>
- Lénárd Sándor, Kovács Ivett, Tóth-Pjeczka Kata és Urbán Krisztián (2020). [A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődését befolyásoló szervezeti tényezők.](http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/) Neveléstudomány, 2020/1. <http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/>
- Lénárd Sándor: Az eredményes iskolavezetés és tanulás a szervezetben. In.: Vámos Ágnes (szerk.) Tanuló pedagógusok és az iskola szakmai tőkége, ELTE Eötvös Kiadó, 2016, 167-190. https://www.eltereader.hu/media/2017/05/Vamos_Agnes_Tanulo_pedagogusok_READER.pdf
- Mogyorósi Zsolt - Virág Irén (2015): Iskola a társadalomban – az iskola társadalma. Líceum Kiadó, Eger. ISBN 978-615-5509-76-6
- Rapos Nóra, Bükki Eszter, Gazdag Emma, Nagy Krisztina és Tókos Katalin (2020) [A pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése és tanulása. Fogalmi változások.](http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/) Neveléstudomány, 2020/1. <http://nevelstudomany.elte.hu/index.php/20201-2/>
- Rapos Nóra: A támogatás értelmezései a személyes szakmai életúton. In.: Vámos Ágnes (szerk.) Tanuló pedagógusok és az iskola szakmai tőkége, ELTE Eötvös Kiadó, 2016, 79-102. https://www.eltereader.hu/media/2017/05/Vamos_Agnes_Tanulo_pedagogusok_READER.pdf
- Szabó Mária (2008): Pedagógiai fejlesztések módszertani ötlettára. Budapest, OFI.

6. Reflektív technikák a mentorálási folyamatban, a portfólió.

Mutassa be a különböző reflektív technikákat, a reflexió támogatásának alternatív útjait!

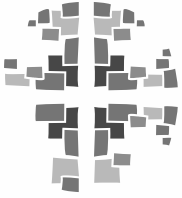
Ismertesse, hogy milyen fajtái vannak a portfóliónak és milyen szerepet játszhat a mentor a hallgató portfóliójának elkészítésében, annak támogatásában!

Fejtse ki, hogy mit gondol arról: milyen módon lehet fokozatosan mélyíteni a mentoráltak reflektivitását!

Mutasson be és elemezzen egy olyan helyzetet, amelyben kihívást jelent vagy jelenthet a reflexió árnyaltabb megvalósításának segítése!

Ajánlott irodalom:

- Berliner, D. C. (2005): Szakértő tanárok viselkedésének leírása és teljesítményeinek dokumentálása. Pedagógusképzés 2: 71–93. ISSN: 0133-2570, http://www.5mp.eu/fajlok2/mrazik/berliner_www.5mp.eu_.pdf
- Falus Iván – Kimmel Magdolna 2009. A portfólió. [Oktatás-módszertani Kiskönyvtár.] Budapest: Gondolat Kiadói Kör. ISBN: 9789636931209.
- Seresné dr. Busi Etelka: A portfólió, Kézirat belső használatra (feltöltve a kurzus irattárába)
- Seresné Busi Etelka: Reflektív módszerek, reflektív technikák, In.: Hegedűs Judit-Seresné Busi Etelka (szerk., 2015) Módszertani kézikönyv pedagógia szakos tanári képzéshez. Elektronikus tananyag. Budapest BME Tanárképző Központ, http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_modszertani_kezikonyv_a_pedagogia_szakos_tanari_kepzeshez/MP/smpjs93g.htm
- Szivák, J. (2014). Reflektív elméletek, reflektív gyakorlatok. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. http://www.eltereader.hu/media/2016/05/Szivak-_READER.pdf
- Szivák, J., Gazdag, E. & Nagy, K. (2018). Szisztematikus irodalomfeldolgozás a videófelvétellel támogatott felidézést alkalmazó pedagógus-kutatásokról. Neveléstudomány, 6(3), 5-18. http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2018/nevelestudomany_2018_3_5-18.pdf
- Szivák, J., Nagy, K. & Gazdag, E. (2019). A videófelvétellel támogatott felidézés alkalmazása a nemzetközi pedagóguskutatásokban (Szisztematikus irodalomfeldolgozás: a videófelvétellel támogatott felidézés módszertana) Neveléstudomány, 7(1), 5-19. http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2019/nevelestudomany_2019_1_5-19.pdf
- Nagy Mária (2008): Tanári kompetenciák - nemzetközi összehasonlítás. In: Pedagógusképzés. 2008/3. 21-41. http://www.osztalyfonok.hu/files/tanari_kompetenciak_Nagy_Maria.pdf

7. **A tanácsadás és a mentorálási folyamat. Kommunikációs technikák, coaching- lehetőségek.**

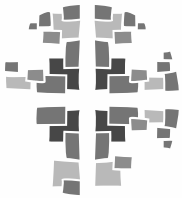
Mutassa be a tanácsadás különböző értelmezéseit, a szupervízió és a coaching jelentéseit, különbségeit!

Fejtse ki, hogy milyen kérdésekkel, technikákkal lendíthető előre a mentorálási folyamat?

Mutassa be két eltérő háttérű/ helyzetű/ támogatási szükségletű mentorált esetében, hogy milyen azonosságok és milyen eltérések lehetnek a mentorálás megtervezésében, folytatásában, a kommunikációs folyamatokban!

Ajánlott irodalom:

- Deubner-Böhme, Miriam; Deppe-Schmitz, Uta (é.n.) Erőforrások aktiválása a coachingban. Z-Press Kiadó.
- Fonyó Ilona- Pajor András (szerk., 2000) Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, 2000.
- Gerard Edgan (2011) A képzett segítő, ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.
- Gerard Edgan (2011) A segítő készségek fejlesztése, ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.
- Ingusz Iván: A konzultáció általános bemutatása. In: Ritoókné Ádám Magda (szerk.): A tanácsadás pszichológiája. Szöveggyűjtemény. 1992. Bp. Tankönyvkiadó
- Murányi Irén: A tanácsadás pszichológiája. In: Bagdy Emőke – Klein Sándor (szerk.) Alkalmazott pszichológia, Edge 2000 Kiadó Bp. 200
- Ratner, Harvey és Yusuf, Denise (2015) Megoldásközpontú coaching gyermekekkel és fiatalokkal- a brief megközelítés. Z-Press Kiadó.
- Wehrle, Martin (2016) A 100 legjobb COACHING GYAKORLAT, Z-Press Kiadó.

8. a) A pedagógus mint saját gyakorlatának kutatója: közös kutatások lehetőségei és módszerei a mentori gyakorlatban

Ismertesse a tudományos megismerés lehetőségeit, megközelítésmódjait a neveléstudomány területén! Az előbbieket közül elsődlegesen melyek alkalmazhatók (illetve jellemzően melyeket alkalmazzák) a mentori szerepkörben?

Milyen együttműködési lehetőségeket látna jövőbeni mentoráltjaival a közös kutatásokra? Milyen szempontokat venne figyelembe ezek megtervezésekor? Milyen szerepet szánna magának, illetve mentoráltjának a kutatás lebonyolításában, illetve az így nyert adatok felhasználásában?

Ajánlott irodalom:

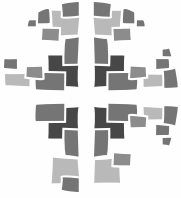
- Csíkos, Cs. (2020). A neveléstudomány kutatómódszertanának alapjai. ELTE. http://www.eltereader.hu/media/2020/12/web_Csikos-Csaba_Bevezetes_.pdf
- Falus, I. (Ed., 2004). Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_531_pedagogia/adatok.html
- Falus, I. & Ollé, J. (2008). Az empirikus kutatások gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Horváth, D. & Mitev, A. (2015). Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Alinea Kiadó.
- Mason, J. (2005). Kvalitatív kutatás. József Műhely Kiadó.
- Revákné Markóczi, I. & Tóth, Z. (2015). Osztálytermi kutatások. Debreceni Egyetemi Kiadó. https://maddock.hatter.it.unideb.hu/portal/displayDocument/Szervezeti%20t%C3%A1rak/Egy%C3%A9b%20szervezeti%20egys%C3%A9gek/Tan%C3%A1rk%C3%A9p%C3%A9si%20K%C3%B6zpont/Kiadv%C3%A1nyt%C3%A1r/28%20%C3%B3r%C3%A1s%20szakm%C3%B3dszertani%20k%C3%A9p%C3%A9s%20szakk%C3%B6nyvei/osztalytermi_kutatas.pdf
- Mertens, D. M. (2005). Research and evaluation in education and psychology: integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods. Sage Publications.
- Babbie, E. (2000). A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó.

8.b) Osztályfőnöki feladatok és felkészítés az osztályfőnöki szerepre.

Az osztályfőnök kapcsolatrendszerén keresztül mutassa be az osztályfőnök feladatait! Válaszában térjen ki arra, hogyan illeszkednek az osztályfőnök nevelési feladatai az intézményi pedagógiai programhoz! Ön szerint az elmúlt másfél év változásai (digitális munkarend, karantén) milyen kihívások elé állították az osztályfőnököket?

Ajánlott irodalom:

- Szekszárdi Júlia: Még egyszer az osztályfőnöki szerepről. In: <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00044/2000-12-ta-Szekszardi-Meg.html> (Megnyitás: 2022. 03. 21.)

- Szekszárdi Júlia: Az osztályfőnöki tevékenység helyzete és fejlesztési feladatai. In: <https://ofi.oh.gov.hu/az-osztalyfonoki-tevekenyseg-helyzete-es-fejlesztesi-feladatai> (Megnyitás: 2022. 03. 21.)

8.c) Kreativitás és tehetség

Mutassa be a különböző tehetségelméleteket, a kreativitás szerepét, helyét a tehetséggel összefüggésben! (Milyen kapcsolat van a kreativitás és a tehetség között?)

Milyen tényezőkre, jelenségekre, fontos kérdésekre hívná fel elsősorban a mentorjelölt figyelmét a kreativitással és a tehetséggel jelenségkörével kapcsolatban, a diákok tehetségére, kreativitására vonatkozóan?

Milyen helyzeteket kínálna mentoráltjának a tehetségességgel és a kreativitással kapcsolatos tanulás, „problémamegoldás” során?

Milyen módon látja elképzelhetőnek mentoráltja kreativitásának fejlesztését?

Ajánlott irodalom:

- Bereczki E. (2016): Kreativitás és köznevelés: A Nemzeti alaptanterv kreativitás-felfogásának kritikai vizsgálata, Neveléstudomány, 4. 3. sz, 5-15. http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2016/nevelestudomany_2016_3_5-20.pdf
- Gyarmathy Éva (2006) A tehetség- fogalma, összetevői, típusai, azonosítása, ELTE Kiadó, Budapest. https://www.academia.edu/19585475/A_tehets%C3%A9g_fogalma_%C3%B6sszetev%C5%91i_t%C3%ADpusai_%C3%A9s_azonos%C3%ADt%C3%A1sa
- Landau, Erika (1974): A kreativitás pszichológiája. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Landau, Erika: Bátorság a tehetséghez, Calibra, Budapest, 1997.
- Péter- Szarka Szilvia (2014) Kreatív klíma - A kreativitást támogató légkör megteremtésének iskolai lehetőségei. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Génius Műhely Kiadványok. <http://tehetseg.hu/konyv/kreativ-klima-kreativitast-tamogato-legkor-megteremtesenek-iskolai-lehetosegei>
- Vass Vilmos (2016) A kreativitás fejlesztésének folyamata, Ped Acta, 6. kötet 1. szám <https://docplayer.hu/25327423-A-kreativitas-fejlesztésenek-folyamata-the-process-of-creativity-development-1-bevezetes-a-tema-kontextusa-vass-vilmos.html>